

dokumentációkért mintegy nyolcszor annyian keresték fel ezeknek a könyvtáraknak a honlapjait.

A továbbiakban csak a teljes szövegű forrásokat vizsgálták, három csoportba osztva azokat. Az első csoportban az interneten elérhető, vagy offline használható elektronikus források kerültek, amelyek szolgáltatása számos problémát vet fel.

1. Az oroszországi könyvtárak nincsenek felkészülve ilyen források szolgáltatására. Ennek fő oka a vonatkozó jogszabály hiánya. Első feladatként tehát a kötelezpéldányról szóló törvényt kell módosítani.
2. Az elektronikus kiadványok kötelezpéldánya fogalmát dokumentumtípusonként a nemzetközi szabványoknak megfelelően kell egységesíteni, mivel egyes típusokra (pl. audiovizuális dokumentumok) vannak jogszabályok, másoknál (pl. CD) hiányzik.
3. A vásárolt CD-k és DVD-k nyilvántartása, katalogizálása ugyanolyan feladat, mint a hagyományos szóhasználatban az egyéb dokumentumoké.
4. Megoldandó a teljes szövegű adatbázisok elérhetővé tétele térítés ellenében.

A másik csoportba azok az elektronikus dokumentumok tartoznak, amelyeket a könyvtár

maga hoz létre, vagy megrendel. Ide sorolhatók: virtuális kalauzok, tematikus kiállítások, nyomtatott kiadványok elektronikus változatai, a könyvtár saját kiadványai. Ezekre a forrásokra általában jellemző, hogy hálózati multimédiás források, tartalmuk ellenőrzött és hiteles, nem szerepelnek az állami nyilvántartásban.

A harmadik csoportot az elektronikus másolatok alkotják. Ide tartoznak a saját állományból digitalizált dokumentumok és azok a digitális másolatok, amelyeket olvasói megrendelésre valamelyik elektronikus dokumentumszolgáltató készített. Ezek a dokumentumok jogi státusától függően vagy hálózatban, vagy csak helyben használhatók.

A legnagyobb problémát továbbra is az jelenti, hogy nincs hol tájékozódni az elektronikus másolatok létéről (valamikor hasonló volt a helyzet a mikrofilmekkel). Ezért a könyvtárak azt javasolják, hogy létre kell hozni az oroszországi könyvtárakban lévő elektronikus források központi adatbázisát, amely az egyes dokumentumok bibliográfiai rekordjait és a gyűjtemények leírását tartalmazza, és egy vagy több szabványos protokollal elérhető.

(Viszocsekné Péteri Éva)

Lásd még 31

Kapcsolódó területek

Kiadói tevékenység

06/090

PANKEEV, I.A.: Elektronnaâ kommerciâ i knigi fol'klora = Naučn.–âh.inf. 1.ser. 2005. 7.no. 32–37.p. Bibliogr 5 tétel.

Oroszország: elektronikus kereskedelem és internetes könyvesboltok

Könyvkereskedelem; Számítógép-hálózat

Az elektronikus kereskedelem fogalma Oroszországban sem tisztázott. 2000-ben az Állami Duma ajánlásokat fogadott el a tevékenység végzéséhez az Orosz Föderációban. A cikkben azt vizsgálják, hogy a hagyományos (nyomtatott) könyveknek internetre csatlakozott boltokon keresztüli eladásában mekkora rész jutott a népköltészetre.

Az internetes üzletekről Oroszországban nincs objektív statisztika, egyes szakértők szerint a könyvkereskedelem mindössze a forgalom

1-2%-át adja, mások szerint a magáncélra vásárolt könyvek 26%-át az interneten vették, a CD-knek pedig a 19%-át. A vállalkozások is szívesen veszik a könyveket az interneten (egy felmérésben a megkérdezettek 36%-a ezt válaszolta). A Hírközlési Minisztérium adatai szerint 2005 elején Oroszországban 22 millió ember használt számítógépet, azaz több mint a lakosság 15%-a. Az előrejelzések szerint a könyvkereskedelem évi 15%-os növekedése várható. Más kutatási eredmények azt mutatják, hogy Oroszországban a többi árucikkhez képest kevés könyvet rendelnek az interneten. Ezekben azoktól a nagy könyvesboltoktól történt rendeléseket vizsgálták, ahová az emberek szívesen mennek el.

A szellemi termékekre szakosodott internetes boltok száma az üzleteket tartalmazó MagInfo (www.maginfo.ru/books1.html) katalógus szerint hetven, amelyekre erről a honlapról el is lehet jutni. A cikk részletesen bemutatja a legnagyobbakat: „Könyvet postán” (Knigi počtoj), „Top-könyv” (Top-kniga), „Orosz-ország összes könyve” (Vse knigi Rossii, www.knigirossii.ru), „Ózon” (Ozon). A szolgáltatás leírása után a népköltéssel foglalkozó könyvek megtalálhatóságát vizsgálja, mivel a témakör üzletenként más-más helyre van besorolva. A „Könyvet postán” boltban például a gyermekirodalomba, a „Top-könyv”-nél pedig a Szépirodalom fogalom alatt lévő *Folklór. Mítoszok* alosztásba. Eltérő az egyes szolgáltatóktól a könyvekről kapható információ is: van ahol annotációt adnak közre, a könyv borítóját, a témához tartozó könyvek jegyzékét stb. Valamennyi könyvesbolt felajánlja a könyv elküldését, a többi szolgáltatás azonban szintén különböző: a gyorskeresőtől a részletes keresésig, van, ahol értesítést küldenek, ha éppen nincs meg a keresett könyv stb.

Összefoglalva: az elektronikus kereskedelemben a könyvekkel, ezen belül a népköltéssel foglalkozó szegmens a fejlődés szakaszában van, a virtuális könyvkereskedelemnek van jövője.

A pozitív előrejelzést olyan tények támasztják alá, mint

- a válogatási lehetőség – az internetes boltokban sokkal több népköltéssel foglalkozó művet találtak, mint a hagyományos könyvesboltokban;
- lehetőség az árak összehasonlítására, a legmegfelelőbb kiválasztására;
- a kiválasztott könyvek házhoz küldése;
- tájékozási lehetőség az adott témában megjelent újdonságokról;
- lehetőség az újonnan megjelent könyvekkel együtt antikvár kiadványok vásárlására;
- véleménycsere lehetősége a bolt honlapján lévő „Fórumon” keresztül.

A virtuális könyvesboltok hátrányai közé sorolható:

- a *Népköltészet* fejezetbe szerzői művek is bekerültek, amelyeknek semmi kapcsolata nincs a szóbeli népi alkotásokkal;
- keveredik a *Mítosz* és a *Folklór* fogalma, ami terminológiai tisztázást igényel;
- sok esetben hiányzik a könyv részletes annotációja;
- sok esetben hiányosak a megjelenési adatok (kiadó, év, illusztrációk megléte, fűzött vagy kötött a könyv stb.);
- a borítóról közölt kép mellett lehetne néhány belső oldal képe is, elsősorban a gyermekkönyvek esetében.

Végeredményben elmondható, hogy az a tény, hogy az internetes könyvesboltokban jelentős számú könyv található, amely az orosz népköltéssel és ennek elméletével foglalkozik, azt mutatja, hogy van érdeklődés a szóbeli népi alkotások iránt, és a kiadványok sokféle típusából arra lehet következtetni, hogy a vásárlók is széles körből kerülnek ki.

(Viszocsekné Péteri Éva)

06/091

JOHNSON, Richard K.: Open access. Unlocking the value of scientific research = *J.Libr.Admin.* 42.vol. 2005. 2.no. 107–124.p. Bibliogr.

Nyílt hozzáférés: a tudományos kutatás értékének feltárása

Folyóiratárak; Hozzáférhetőség; Tudományos kutatás; Tudományos testület

[A forrás – folyóirat az alábbi címen szerezhető be:
HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER,
Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

Az új információs és kommunikációs technológiák megváltoztatják a kiadók és könyvtárosok nézeteit a tudományos kutatási eredmények hozzáférhetőségéről és terjesztéséről. A tudomány akkor fejlődik a leghatékonyabban, amikor a kutatási eredmények ingyenesen és széles körűen elérhetők. E ténynek, valamint a rendkívül magas folyóiratáraknak tulajdonítható a sokak által várt, költségsökkentő hatású nyílt hozzáférést publikálás előretörése.

(Autoref.)

06/092

BJÖRK, Bo-Christer: Open access – a new paradigm for the distribution of scientific publications = *Helsinki Univ.Libr.Bull.* 2003. 5–10.p.

Nyílt hozzáférés: a tudományos publikációk terjesztésének új módszere, finn nézőpontból

Elektronikus folyóirat; Folyóiratkiadás; Számítógép-hálózat; Szerzői jog

A kilencvenes évek elején a tudósok felismerték, hogy az internet a publikálás új lehetőségeit nyitja meg előttük, és inkább megfelel a tudományos közösség nyitottságának, mint az addigi, papíralapú gyakorlat. Sok tudós úgy gondolja, idejétmúlt az a gyakorlat, hogy a szerzői jogokról lemondanak a kiadók javára, ez aztán elvezetett

az *Open Access*, vagyis a nyílt hozzáférés mozgalmához.

A nyílt hozzáférés azt jelenti, hogy a tudományos közlemények az interneten olvashatók, kinyomtathatók, sőt nem kereskedelmi céllal terjeszthetők is – ingyen, korlátozások nélkül. (Az olvasónak többnyire regisztrálnia kell magát.) A nyílt hozzáférés megkönnyíti egy-egy cikknek a hivatkozashoz kapcsolását, így a hivatkozott irodalom gombnyomásra elérhető, a szerzőknél maradnak a jogok, másutt is közreadhatják írásukat, de kereskedelmi célú használatuk (harmadik személy által) tilos.

A legfontosabb csatornák (1) az elektronikus tudományos folyóiratok, (2) a szakterületi e-print szerverek és (3) az egyetemi, intézményi archívumok. Az első tíz évben kiderült, hogy sokkal nehezebb változtatni a rendszeren, mint gondolták; százszámra indultak ugyan tudományos folyóiratok, de a felük gyorsan eltűnt a süllyesztőben, jó néhány pedig csak pár cikket közöl évente. (Vannak nagyon sikeres folyóiratok is: ilyen a *First Monday* – <http://www.firstmonday.org>.)

Alacsony költségek mellett szakterületi e-print archívumokat is fenntartanak, ezek közül a természettudományos *arXiv* a legismertebb (<http://arxiv.org>). Az ezredfordulóra már kiderült az is, hogy a tudósok lelkesedése és együttműködése nem versenyezhet önmagában a hagyományos, előfizetésen alapuló kommunikációs csatornákkal, de az is, hogy a kereskedelmi kiadók önként nem fognak árat csökkenteni, és hogy a piac sajátosságai miatt a fogyasztók sem képesek olcsóbb alternatív termékekhez hozzájutni.

A finnországi svéd gazdasági főiskola (Swedish School of Economics and Business Administration, Helsinki) – szerzőnk itt tanít – részt vesz az *Open, self organising repository for scientific information exchange* (SciX) nevű nemzetközi projektben az Európai Bizottság 5. keret-programja keretében. Ebben egy olyan e-print archívumot hoztak létre a tudományos közösség számára, amelyben a megvalósítás és

az alkalmazás tapasztalatait rögzítik, elemzik. (Bővebben ld. <http://www.scix.net>.)

A nyílt hozzáférés elterjedésének legfőbb akadályát a jelenlegi publikálási folyamat merevsége és a vele járó üzleti modell jelenti. Akadnak azonban jó megoldások is, így a *BioMed Central* professzionális kiadói infrastruktúrát hozott létre folyóiratai közreadására (a költségeket a szerzők által fizetett díjakból fedezik, ami 500 euró cikkenként – <http://www.biomedcentral.com/>), a *lundi egyetem* pedig a nyílt hozzáférésű folyóiratok szabványát vezette el (<http://www.doaj.org>).

A legnagyobb problémát azonban a minőségi közlemények biztosítása jelenti; sok kutató egyetemi karrierje attól is függ ugyanis, hogy tekintélyes folyóiratokban publikálnak-e. Fontos kérdés a szerzői jogok tisztázása is; sokan azt hiszik, hogy a kiadókra kell átruházniuk, pedig nem: meg lehet állapodni a kiadókkal, hogy a cikk párhuzamosan, vagy egy idő múlva nyílt hozzáférésű folyóiratban vagy az egyetemi szerveren is megjelenhessen. (Országos szinten az egyetemek és a kutatást finanszírozó szervezetek ezen a téren kulcspozícióban vannak; Finnországban a tudományos akadémia kutatási szerződéseinek záradéka például előírja, hogy a kutatási eredményeket egy elektronikus példányban az intézmény archívumában el kell helyezni. Több egyetem anyagilag is ösztönzi ezt.) A megoldás a jövőben mindenképpen a tudós társadalom kezében van. (A tanulmány végén még több fontos internet-cím is található: Open Access Initiative, Public Library of Science, RoMEO Project).

(Murányi Lajos)

06/093

SCHMIDT, Krista D. – SENNYEY, Pongracz – CARSTENS, Timothy V.: New roles for changing environment. Implications of open access for libraries = *Coll. Res. Libr.* 66.vol. 2005. 5.no. 407–416.p. Bibliogr. a jegyzetekben.

Új szerepek a változó környezetben. A nyílt hozzáférés hatásai a könyvtárakra

Állománygyarapítás; Elektronikus dokumentum; Hozzáférhetőség; Könyvkiadás; Szolgáltatások

A hagyományos és az új, nyílt hozzáférésű publikációs modell sokáig együtt fog létezni. A nyílt hozzáférést sokan és szenvedélyesen támogatják, mivel így a tudományos folyóiratok könnyebben hozzáférhetőek, a tudományos kommunikáció kevésbé kommercializálódik, csökken a tudományos publikálás költsége, és a jövő teljes átalakítását ígéri. Ez a változás a könyvtárakat – a kommunikációs folyamat fontos részvevőit – alapvetően érinti.

Nyílt hozzáférésűek azok a tudományos közlemények, melyeket a világhálón mindenki ingyen elolvashat, letölthet és terjeszthet. A nyílt hozzáférés többféle módon biztosítható; a *Budapesti Nyílt Hozzáférés Kezdeményezés* (Budapest Open Access Initiative, BOAI) kétféle megoldást ismertet: a saját archiválást és a nyílt hozzáférésű folyóiratokat. A szerzők három lehetőséget ismertetnek a jövőt illetően: a „pusztulást”, az „elsőprő győzelmet” és a „hibrid sikert”. A legvalószínűbbnek a harmadik változatot, azaz a hagyományos és a nyílt hozzáférésű publikációk párhuzamos meglétét tartják, így ezt részletesen is kifejtik.

A változást jól érzékelteti, hogy több amerikai egyetem is (CalTech, Boston College, MIT) saját archívumot létesített, fontos adatbankok (PubMed, PsycInfo, Chemical Abstracts) indexelnek már nyílt hozzáférésű folyóiratokat, és egyre több egyetemi könyvtár hívja fel a figyelmet honlapján nyílt hozzáférésű folyóiratokra és preprint-szerverekre (pl. az *arXiv*ra).

A könyvtárak számára új fejlemény, hogy az új forrásokért nem kell könyvtárba menni, ezért fokozni kell közvetítő szerepüket, hiszen sok olvasó számára ismeretlenek az új lehetőségek. Több adatbank és aggregátor szolgáltat már nyílt hozzáférésű anyagokat, de nem szabad csak rájuk hagyatkozni. Fontos kérdés a minőség ellenőrzése is, hiszen a nyílt hozzáférésű folyóiratok is eltérnek egymástól tartalom és

szerkesztői ellenőrzés tekintetében. (A minőség főleg a szakterületi intézményi és magán-archívumok esetében problematikus.)

Sok feladat hárul a szakreferensekre: mind szakterületük, mind a dokumentumok esetében lépest kell tartaniuk a fejlődéssel – speciális eszközök és olyan adatbankok segítségével, mint a *DOAJ* (<http://www.doaj.org>), az *OAIster* (<http://oaister.umdl.umich.edu>), vagy a Google két fontos segédlete, a Nyílt hozzáférésű források útmutatója (http://directory.google.com/Top/Reference/Open_Access_Resources) és tudományos keresője, a *Google Scholar* (<http://scholar.google.com>).

Az összegyűjtött anyagokat integrálni kell a gyűjteménybe, és folyamatosan gondozni is kell. (A nehézségek sokkal összetettebben jelentkeznek, mint a hagyományos folyóiratok esetében.) Az olvasószolgálatra is többletfelelősségek hárulnak mind az oktatásban, mind a tájékoztatásban. A könyvtárak hagyományos szerepéből, vagyis tudományos információk tárházaként való működéséből következik, hogy maguk is létrehozhatnak és működtethetnek intézményi archívumokat, illetve bizonyos feladatokért (pl. a bennük található információk szervezéséért) felelhetnek. Ennek a kialakításához nyújt segítséget a Nyílt Archívumok Kezdeményezés meta-adatokat gyűjtő protokollja (<http://openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Repository>). Több könyvtár már anyagiilag is támogatja a nyílt hozzáférésű publikálást. A cikk a „hibrid” állapotnak a könyvtári költségvetésre gyakorolt hatását mérlegelve megállapítja: az biztos, hogy a hagyományos dokumentumok áremelkedése mellett nem telik majd a nyílt hozzáférésű dokumentumok támogatására, de talán a hagyományos folyóiratok előfizetési költsége majd csökken, és akkor majd az eddigi, áremelések okozta károk is helyrehozhatók lesznek. Az összegzésben a szerzők a nyílt hozzáférés adta új lehetőségeknek és a könyvtárosok kreativitásának a fontosságát hangsúlyozzák. *(Murányi Lajos)*

06/094

NICHOLAS, David – HUNTINGTON, Paul – ROWANSON, Ian: Open access journal publishing. The views of some of the world's senior authors = *J.Doc.* 61.vol. 2005. 4.no. 497–519.p. Bibliogr.

Szenior szerzők véleménye a világ 97 országából a nyílt hozzáférésű folyóiratkiadásról

Felmérés; Hozzáférhetőség; Folyóiratkiadás

A cikkben tárgyalt felmérés a következő tényezőket kívánta meghatározni: a nyílt hozzáférésű (OA = Open Access) publikálás volumene; a szerzők hozzáállása a nyílt hozzáférésű folyóiratokban való publikáláshoz; milyen vonatkozásai vannak az ilyen publikálásnak a szerzők véleménye szerint. A nagyszabású felmérés nyomán a tanulmány közel 4000 szerző tapasztalatait és nézeteit adja közre a nyílt hozzáférésű publikálásról. Az adatok értelmezését számos statisztikai elemzés könnyíti meg. A szerzők nézeteit tárgyköri és földrajzi szempontok szerint csoportosítja, és további, még nagyobb mintával készített felmérések szükségességét szorgalmazza.

(Autoref.)

06/095

HUNTER, Karen: Access management. Challenging orthodoxies = *J.Lib.Admin.* 42.vol. 2005. 2.no. 57–70.p.

A hozzáférés menedzselése: ragaszkodás a hagyományokhoz és új kihívások

Elektronikus dokumentum; Hozzáférhetőség; Könyvkiadás

[A forrás – folyóirat az alábbi címen szerezhető be:
HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER,
Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

A kilencvenes években a felsőoktatási könyvtárak az állománygyarapításról áttértek a gyűjteményszervezésre. A jelenlegi fejlődés iránya a gyűjteményszervezést ötvözi a hozzáférés szer-

vezésével és alakításával, ahol a hangsúly azon van, hogy a megfelelő elektronikus dokumentumokat az olvasók számára a megfelelő időben rendelkezésre bocsássák. Ez érinti a tudományos szakirodalommal foglalkozó kiadókat is.

Az Elsevier munkatársai 2003-ban az innovatív termékek, szolgáltatások és a megfelelő ár-képzés kialakítása érdekében egy projekt során összegyűjtötték azokat a vélekedéseket, állításokat, amelyek a kiadóról és termékeiről a köztudatban élnek – köztük megrögzött, hamis véleményeket és féligazságokat.

A tudományos könyvtárak elektronikus-dokumentum gyarapítási problémáiról rendezett konferencián (The new challenge for research libraries: collection management and strategic access to digital resources) az Elsevier stratégiai alelnöke, a ScienceDirectet létrehozó egykori csoport vezetője előadásában ezekből a véleményekből emelt ki tizenhatot, olyanokat, amelyek vagy a kiadók, vagy a könyvtárosok szájából hangzottak el. Az előadás azokat a kijelentéseket elemzi és értékeli, amelyek pl. a használatlathoz és az árakkal, az e-folyóiratokkal, a költségekkel, a kiadói profittal, az archiválással, a Google keresőrendszerrel, a nyílt hozzáféréssel stb. kapcsolatosak.

A kiválóan érvelő előadó sokoldalú megközelítése számos kérdésben teljesen új megvilágításba helyezi napjaink sokak által sokszor megvitatott témáit, és arra buzdít, újra gondoljuk át ezeket, ne érjük be a tévhitet, sommás ítéletek ismételtetésével, és ne tekintsünk mindent adottnak, próbáljunk érdekeinktől függetlenül közléni hozzájuk. *(Autoref. alapján)*

06/096

McMILLEN, Paula S.: The bibliotherapy education project: a collaborative teaching effort goes to the web = Behav.Soc.Sci.Lib. 23.vol. 2005. 2.no. 85–96.p.

Tapasztalatok a biblioterápia oktatásáról és egy hozzá kapcsolódó webhely elkészítéséről egyetemi könyvtári környezetben

Adatbázis; Biblioterápia; Egyetemi hallgató; Számítógép-hálózat

[A forrás – forrás az alábbi címen szerezhető be:
HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER,
Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

A cikk ismerteti, hogy egy együttműködésen alapuló oktatási projektből hogyan fejlődött ki egy, a biblioterápiát népszerűsítő weboldal. (A biblioterápia könyveken keresztül igyekszik elősegíteni az emberek személyes fejlődését és problémamegoldó készségét.) Az Oregoni Állami Egyetem egyik könyvtárosa egy oktatási tanácsadóval együttműködve segített kialakítani azt az ellenőrző eszközt, amelynek segítségével a terápiaiban felhasználható könyveket értékeli. A projekt része volt egy olyan adatbázis elkészítése és az interneten való közreadása, amely posztgraduális hallgatók könyv-értékelését tartalmazza. A cikk részletezi az adatbázis „webesítéséhez” szükséges koordinációt és a technikai kihívásokat.

(Autoref. alapján)

Az ismertetett cikkek forrásai

- Alexandria – Alexandria (GB)
- Behav.Soc.Sci.Lib. – Behavioral & Social Sciences Librarian (US)
- Bibliotekarz – Bibliotekarz (PL)
- Bibliotekovedenie – Bibliotekovedenie (RU)
- Bibliothek – Bibliothek. Forschung und Praxis (DE)
- Bibliotheksdienst – Bibliotheksdienst (DE)
- Boll.AIB – Bolletino – Associazione Italiana Biblioteche (IT)
- Bottom Line – Bottom Line (US)
- BuB – BuB Forum für Bibliothek und Information (DE)
- Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
- Coll.Res.Lib. – College and Research Libraries (US)
- Collect.Manage.– Collection Management (US)
- Ctenář – Ctenář (CZ)
- Dial.Bibl. – Dialog mit Bibliotheken (DE)

- El.Libr. – Electronic Libraries (I)
- Helsinki Univ.Lib.Bull. – Helsinki University Library Bulletin (FI)
- Inf.Technol.Lib. – Information Technology and Libraries (US)
- Information – Information. Wissenschaft und Praxis (DE)
- Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)
- Internet Ref.Serv.Q. – Internet Reference Services Quarterly (US)
- IT lib.– IT lib: Informačné technológie a knižnice (SK)
- J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. – Journal of the American Society of Information Science and Technology (US)
- J.Arch.Org. – Journal of Archival Organization (US)
- J.Bus.Fin.Lib.rianship. – Journal of Business and Finance Librarianship (US)
- J.Doc. – Journal of Documentation (GB)
- J.Inf.Sci. – Journal of Information Science (GB)
- J.Lib.riAdmin. – Journal of Library Administration (US)
- J.Lib.rianship.Inf.Sci. – Journal of Librarianship and Information Science (GB)
- Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
- Knižnica – Knižnica (SK)
- Knygotyra – Knygotyra (LT)
- Legal Ref.Serv.Q. – Legal Reference Services Quarterly (US)
- Libr.J. – Library Journal (US)
- Libr.Q. – Library Quarterly (US)
- Med.Ref.Serv.Q. – Medical Reference Services Quarterly (US)
- Naučn.-Teh.Inf. – Naučno-Tehnička Informaciã (RU)
- Naučn.Teh.Bibl. – Naučnye i Tehničeskie Biblioteki (RU)
- Online Inf.Rev. – Online Information Review (I)
- Program – Program (GB)
- Ref.User Serv.Q. – Reference & User Services Quarterly (US)
- Sci.Technol.Lib. – Science and Technology Libraries (US)
- Tech.Serv.Q. – Technical Services Quarterly (US)
- Vjes.Bibl.Hrvatske – Vjesnik Bibliotekara Hrvatska (HR)

